

Aan de Voorzitter van de Tweede
Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	K/T/01/39285		2 oktober 2001
Onderwerp		Doorkiesnummer	
Beantwoording kamervragen Fonds Programmering- en			

Hierbij bied ik u de beantwoording aan van de vragen die door de leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen zijn ingebracht in het kader van het schriftelijk overleg over mijn brief van 5 juli 2001 inzake de oprichting van het landelijk Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning.

Ik wil de kamer dankzeggen voor haar vragen en opmerkingen. Uit de toelichting bij de vragen spreekt het belang dat de kamer hecht aan het stimuleren van de samenhang tussen de podia en de podiumkunstaanbieders en aan het voornemen om een sterke impuls te geven aan de culturele ambities van podia bij het programmeren van een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod en het bereiken van een groot en divers publiek daarvoor. Het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning wil ik oprichten om podia de beoogde impuls te kunnen geven. Ik heb daarbij met instemming kennis genomen van het belang dat meerdere fracties hechten aan een goede samenwerking met gemeenten en provincies in dit kader.

Hoewel de doelstelling van het fonds door de kamer wordt onderschreven, leven er nog wel vragen. Alvorens over te gaan tot de meer specifieke beantwoording wil ik kort in algemene zin de ambitie van het fonds benadrukken.

0. Inleiding

De versterking van de programmering door podia is een belangrijke doelstelling in de cultuurnota 2001-2004. Het fonds wil podia in ons land stimuleren tot een avontuurlijke en kwalitatief hoogwaardige programmering en hen aanmoedigen om voor dit aanbod een groter en gevarieerder publiek te bereiken. Het fonds streeft tevens naar harmonisatie van nu nog bestaande regelingen die als nadeel hebben dat ze zich kenmerken door onder meer een sterk monodisciplinaire aanpak, onvoldoende transparantie en een vermenging van subsidie- en adviestaken. Het nieuwe fonds moet deze nadelen ondervangen.

Tegelijk onderschrijf ik dat verworvenheden uit het verleden behouden dienen te worden. Ik bedoel daarmee in het bijzonder dat het fonds goed toegankelijk dient te zijn voor kleinschalige podia en dat er ondersteuning beschikbaar dient te blijven voor de verschillende podiacircuits. Met het oog hierop is voorzien in een overgangsregeling en in de inrichting van consulentfuncties voor adviestaken.

Met steun van de kamer heb ik vorig jaar reeds nieuwe middelen kunnen vrijmaken voor het fonds (invulling motie 21). Om het fonds nog beter in staat te stellen de geformuleerde ambities waar te maken, ben ik bereid om met ingang van 2002 structureel € 1.474.786 (f 3,25 miljoen) extra voor de programmering- en marketingondersteuning beschikbaar te stellen. Een deel daarvan kan gebruikt worden als matching van de bijdrage van provincies. Er is dan bij elkaar opgeteld op landelijk niveau € 3.063.016 (f 6,75 miljoen) extra beschikbaar gekomen voor programmering- en marketingondersteuning van podia ten opzichte van de vorige cultuurnotaperiode. Dat is per saldo een verdubbeling van het budget dat tot nu toe voor de directe ondersteuning van podiumprogrammering beschikbaar was.

Ik ben mij ervan bewust dat met name onder kleine podia de vrees leeft voor schaalvergroting en commercialisering. Voor beide zorgen is echter geen aanleiding. Schaalvergroting wordt namelijk geenszins verlangd om in aanmerking te komen voor ondersteuning vanuit het fonds. Wel wil het fonds de onderlinge samenwerking tussen podia - op regionaal, landsdelig of landelijk niveau - en de interdisciplinaire programmering bevorderen. In de tweede plaats streeft het fonds er als gezegd naar podia te stimuleren tot een

avontuurlijke programmering en tot een goede marketing ervan. Doelen van kwaliteit van programmering en marketing staan voorop, niet het bevorderen van commercialisering en popularisering.

Na deze algemene inleiding wil ik overgaan tot beantwoording van de vragen. Deze heb ik in de volgende rubrieken ingedeeld:

- relatie met het Fonds voor de Podiumkunsten
- budgettair kader
- subsidieregeling, in het bijzonder de positie van kleinschalige podia daarbinnen
- consulentfuncties
- juridische aspecten
- invoeringstermijn
- monitoring/evaluatie

1. Relatie met het Fonds voor de Podiumkunsten

De PvdA en D66 stellen vragen over de argumentatie voor de oprichting van een zelfstandig fonds. De PvdA wijst op het belang van samenwerking en afstemming tussen het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning en het Fonds voor de Podiumkunsten en wijst op de profilering van het Fonds voor de Amateurkunst binnen het Fonds voor de Podiumkunsten. Uit de vraagstelling van de PvdA spreekt de voorkeur om het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning liever rechtstreeks onder hetzelfde bestuur te brengen als het Fonds voor de Podiumkunsten. D66 onderstreept het belang van profilering door het nieuwe fonds, maar acht dit eveneens binnen het Fonds voor de Podiumkunsten mogelijk.

De keuze voor een zelfstandig fonds is gebaseerd op het daartoe strekkende advies van de heer Haks. De heer Haks heeft mij toegelicht dat hij met vele gesprekspartners uit het veld over de gewenste bestuurlijke constructie heeft gesproken. Hij heeft mij laten weten dat het draagvlak voor een fonds voor programmering- en marketingondersteuning als zelfstandig onderdeel van het Fonds voor de Podiumkunsten op dit moment erg klein is. Uit zijn rapportage spreekt onder meer de zorg dat bij een volledige integratie het gesubsidieerde aanbod mogelijkerwijs in een gunstiger positie zou worden gebracht dan het ongesubsidieerde aanbod. In de huidige praktijk profiteren bijvoorbeeld ook zeer veel individuele, ongesubsidieerde musici van de mogelijkheden voor podia tot afnameondersteuning. De Raad voor Cultuur ondersteunt de visie van de heer Haks dat het nieuwe fonds geen onderdeel moet worden van een bestaand fonds. Wel vindt de raad dat de afstemming en informatievoorziening tussen het nieuwe fonds en

andere instellingen geen lippendienst dient te blijven. Ik deel deze opvatting van de raad. Ook de omvang van het budget, waarover hieronder nog meer, rechtvaardigt een aparte bestuursconstructie.

Huisvesting in één en hetzelfde pand draagt al bij aan de onderlinge afstemming, maar is niet voldoende. Vandaar dat in mijn brief van 5 juli is aangegeven dat er ook afstemming dient plaats te vinden van aanvraagprocedures, adviesstructuren en onderlinge beleidsplannen. Dit is géén vrijblijvende aanbeveling aan beide fondsen. De onderlinge afstemming wil ik in 2003 laten toetsen door de Raad voor Cultuur. Bedoeling is dat het nieuwe fonds op korte termijn operationeel is. Medio 2003 is er zo'n 1,5 jaar ervaring opgedaan met de onderlinge samenwerking en bereiden beide fondsen hun nieuwe beleidsplannen voor. Naar mijn mening is dan goed te bezien of de samenwerking goed verloopt en of een verdergaande vorm van integratie, mogelijk ook leidend tot één bestuurlijke entiteit, wenselijk is.

Over de nu gekozen oplossing heeft overleg plaatsgevonden met het Fonds voor de Podiumkunsten dat - in antwoord op een vraag hierover van D66 - heeft aangegeven te beschikken over de fysieke ruimte om het nieuwe fonds te huisvesten. Mede gelet op de efficiencyvoordelen van beide fondsen op één locatie ga ik er - in antwoord op vragen hierover van de PvdA - vanuit dat een overhead van 10 % voor het nieuwe fonds voldoende is. Mogelijk blijkt op basis van het aantal aanvragen dat er meer personeel nodig is, maar mijn uitgangspunt blijft dat zoveel mogelijk van de beschikbare middelen netto ten goede dient te komen aan de podia en de aanbieders.

Het CDA stelt vragen over Den Haag als vestigingsplaats van het nieuwe fonds en wil weten of ik hierover overleg heb gehad met IPO en VNG. In reactie hierop wil ik toelichten dat het niet zo is dat de heer Haks mij heeft aanbevolen het fonds elders te huisvesten. De heer Haks heeft met het oog op efficiency en besparing op overhead juist gepleit voor inhuizing bij het Fonds voor de Podiumkunsten. Wel hebben vertegenwoordigers van de provincies een voorkeur uitgesproken voor een vestigingsplaats buiten het westelijke deel van de randstad. Huisvesting in Den Haag is voor de provincies echter geen onoverkomelijk bezwaar gebleken. De provincies hebben wel gesteld het van belang te vinden dat er per landsdeel een consulent op het gebied van theater, jeugdtheater en dans beschikbaar komt.

Bij de definitieve inrichting van deze functie wil ik er naar

streven om aan deze wens van de provincies zo veel mogelijk tegemoet te komen. In een aparte rubriek wordt hieronder nader op de consulentfuncties ingegaan.

De PvdA vraagt waarom niet ook in het bestuur van het Fonds voor de Podiumkunsten en in de Raad voor Cultuur vertegenwoordigers van IPO en VNG kunnen worden benoemd. De PvdA merkt daarbij op dat het Actieplan Cultuurbereik - ondanks de gemeenschappelijke financiële participatie van de drie overheidslagen - geen bestuur kent met een vertegenwoordiging van IPO en VNG. Dat laatste klopt. Wel is ten behoeve van de onderlinge afstemming een ambtelijke regiegroep met vertegenwoordigers van IPO, VNG en OCenW werkzaam. Het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning richt zich op podia, met andere woorden: op een onderdeel van de culturele infrastructuur voor de instandhouding waarvan gemeenten de verantwoordelijkheid dragen. Daarom ligt het in de rede in het fonds ook een bestuurder uit kringen van gemeenten op te nemen als ook uit kringen van provincies gezien hun spreidingstaak ten aanzien van het podiumbeleid. Deze deelname brengt ook het belang van een intensieve afstemming tussen de overheidslagen goed tot uitdrukking. Bij de samenstelling van de Raad voor Cultuur wordt gelet op regionale spreiding. De Raad is echter tegelijk een onafhankelijk adviesorgaan. Een vertegenwoordiging vanuit VNG en IPO acht ik binnen deze structuur niet in de rede liggen. Bij de beantwoording van vragen van de kamer over de samenstelling van de Benoemingen Advies Commissie Raad voor Cultuur (BAC) heb ik mij wel bereid verklaard om erop toe te zien dat bij de eerstvolgende wijziging van die samenstelling minstens de helft van de leden over een relevante lokale of regionale achtergrond, dan wel deskundigheid op het gebied van lokaal of regionaal cultuurbeleid beschikt.

In reactie op vragen hierover van de PvdA wil ik ten slotte opmerken dat het Fonds voor de Podiumkunsten de afgelopen jaren reeds meer multidisciplinair is gaan werken. Het fonds werkt inmiddels met nog maar drie disciplinaire commissies (muziek, theater en dans) in tegenstelling tot de oorspronkelijke verdeling over veel meer deeldisciplines. In elk van de drie commissies is multi- en interdisciplinaire deskundigheid aanwezig.

2. Budgettaire kader

Meerdere fracties hebben vragen gesteld over het budgettaire kader voor het nieuwe fonds.

De fractie van de VVD heeft gevraagd om meer specifiek aan te geven waaruit het budgettaire kader voor het nieuwe fonds is opgebouwd. De fractie van D66 mist een onderbouwing van het genoemde bedrag van € 4.946.204 (f 10,9 miljoen) vanuit de behoefte aan marketing- en programmeringsteun. Tevens stellen de fracties van D66, PvdA, CDA en VVD vragen over de interregeling tussen het Fonds voor de Podiumkunsten en het nieuwe fonds.

Het genoemde bedrag van € 4.946.204 (f 10,9 miljoen) betreft de netto voor programmering- en ondersteuning gereserveerde bedragen, gebaseerd op de historische verdeling tussen disciplines, de voorziene bijdrage van provincies alsmede de in het kader van de Cultuurnota 2001-2004 reeds eerder beschikbaar gestelde nieuwe middelen voor programmeringondersteuning.

Bij het bedrag van € 4.946.204 (f 10,9 miljoen) waren dus nog niet inbegrepen de kosten voor ondersteuning, service en uitvoering aan de podia, de kleinschalige in het bijzonder. Bovendien ontstaat er extra budgettaire ruimte voor programmering- en marketingondersteuning door het creëren van de interregeling met het Fonds voor de Podiumkunsten.

In het concept-beleidsplan spreekt de heer Haks over een bescheiden begin. Om het fonds beter in staat te stellen de geformuleerde ambities waar te maken ben ik bereid om in het kader van de meerjarenbegroting 2002 structureel € 1.474.786 (f 3,25 miljoen) voor de programmering- en marketingondersteuning beschikbaar te stellen. Er is bij elkaar opgeteld op landelijk niveau € 3.063.016 (f 6,75 miljoen) meer beschikbaar voor netto ondersteuning van podia dan in de vorige periode.

Op grond van het bovenstaande ga ik vooralsnog uit van een totaal beschikbaar budget van € 8.179.910 (f 18 miljoen) ten behoeve van het Fonds en de in te richten consultantschappen voor de podiumkunsten. Van dit budget komt € 7.260.483 (f 16,6 miljoen) voor rekening van het Rijk. Toekenning van de resterende € 635.292 (f 1,4 miljoen) is zoals aangegeven onder voorbehoud van de besluitvorming van de individuele provinciale overheden.

In overzicht:

Van de € 7.260.483 (f 16,6 miljoen) rijksmiddelen is:

- € 1.973.943 (f 4,35 miljoen) afkomstig uit de huidige

- subsidies voor discipline-specifieke regelingen ;
- € 1.134.451 (f 2,5 miljoen) afkomstig uit huidige subsidies ten behoeve van ondersteuning, service en uitvoering;
 - € 680.670 (f 1,5 miljoen) uit de huidige programmeringsimpuls die nu wordt uitgevoerd door het Fonds voor de Podiumkunsten;
 - € 680.670 (f 1,5 miljoen) uit huidige subsidies aan het Fonds voor de Podiumkunsten ten behoeve van festivals, manifestaties, reprises en dergelijke die ingezet gaan worden als aandeel van het Fonds voor de Podiumkunsten in de interregeling;
 - € 3.063.016 (f 6,75 miljoen), bestaande uit een miljoen gulden die ik reeds ten behoeve van programmeringondersteuning heb gereserveerd in mijn beschikking van 19 september 2000 aan het Fonds voor de Podiumkunsten, € 1.134.451 (f 2,5 miljoen) voor programmeringondersteuning in het kader van mijn brief aan de kamer van 19 oktober 2000 (invulling van motie 21), alsmede het genoemde bedrag van structureel € 1.474.786 (f 3,25 miljoen) komend uit de voorjaarsnota.

De voorgenomen besteding van deze middelen is als volgt:

1. Voorlopig geoormerkt budget:	€ 2.609.236	(f 5.750.000)
2. Interregeling:	€ 1.361.340	(f 3.000.000)
3. Vrij budget:	€ 2.809.421	(f 6.191.150)
4. Ondersteuning, service, uitvoering:	€ 1.399.912	(f 3.085.000)
Totaal:	€ 8.179.910	(f 18.026.150)

Toelichting:

Ad 1: met dit voorlopig geoormerkt budget wordt de waarborg gegeven dat voor de diverse podiacircuits in het seizoen 2002-2003 minimaal de budgetten binnen het huidige systeem behouden blijven en er een geleidelijke overgang gemaakt kan worden naar de nieuwe situatie.

De volgende budgetten blijven tot en met seizoen 2002-2003 aldus geoormerkt:

Popmuziek (NPI)	€ 907.560	(f 2.000.000)	(jaarlijks t/m jaar 2004)
Nieuwe Muziek (Gaudeamus)	€ 90.756	(f 200.000)	
Jazz (MTN)	€ 385.713	(f 850.000)	
Kamermuziek (NI)	€ 499.158	(f 1.100.000)	
Kleinschalig theater & dans (MTN)	€ 726.048	(f 1.600.000)	(onder voorbehoud van besluitvorming individuele provincies)

Totaal: € 2.609.236 (f 5.750.000)

Ad 2. de interregeling van het Fonds voor de Podiumkunsten en Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning:

De voornaamste reden om een regeling in het leven te roepen waar de beide fondsen bij betrokken zijn is dat het stimuleren van aanbod en het bevorderen van de afname daarvan nauw verwant doelen zijn. Het is de bedoeling dat de interregeling tot een versterking van beider activiteiten leidt.

Een vergelijkbare gemeenschappelijke regeling is ook toegepast voor de besteding van E-Culture gelden door de gezamenlijke cultuurfondsen. Voor deze regeling is een aparte adviesstructuur in het leven geroepen waarin de verschillende fondsen participeren. Voor de interregeling van het Fonds voor de Podiumkunsten en het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning wil ik een vergelijkbare regie laten voeren.

De hoogte van het budget is ingegeven door het feit dat het een substantieel bedrag moet zijn om daadwerkelijk invulling te geven aan de gewenste samenwerking. In het interbudget kan onder meer het accent worden gelegd op:

- reprises van kleinschalig aanbod voor kleinschalige podia;
 - co-producties van podia en aanbieders;
- Daarbij dient steeds nadrukkelijk ook aan niet-structureel gesubsidieerd aanbod te worden gedacht;
- innovatieve programmering van producties op festivals;

Ad 3. het vrije budget van € 2.809.421 (f 6.191.150) wordt in het kader van de subsidieregeling tot besteding gebracht door het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning.

Ad 4. Ondersteuning, service en uitvoering:

Het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning kent in beginsel een maximale overhead van 10%. Er wordt voorlopig uitgegaan van een beschikbaar budget voor uitvoeringskosten van € 453.780 (f 1.000.000). Ik heb hiervoor al aangegeven dat een iets hogere overhead denkbaar is als de toegankelijkheid en efficiëntie voor aanvragers dat zou vereisen. Voor het genre instituut kamermuziek is eveneens € 453.780 (f 1.000.000) jaarlijks beschikbaar. Het plan tot het benoemen van consultants theater, jeugdtheater en dans en het door laten gaan van diverse activiteiten op het gebied van Jazz en Pop is binnen een budget van € 492.352 (f 1.085.000) mogelijk.

Het is mogelijk dat gedurende de implementatie van de nieuwe structuur in beperkte mate afwijkingen in de hierboven

gespecificeerde budgetten plaatsvinden, met uitzondering van de geormerkte budgetten 2002-2003.

De VVD heeft mij gevraagd of er al duidelijkheid bestaat over de besluitvorming van de provinciale overheden ten aanzien van het beschikbaar stellen van het hierboven genoemde bedrag van € 635.292 (f 1,4 miljoen). Op uitnodiging van het IPO heeft de heer Haks tijdens een vergadering van de betrokken portefeuillehouders een toelichting gegeven op het conceptbeleidsplan voor het programmeringsfonds. Tijdens deze vergadering is in beginsel ingestemd met de oprichting, de werkwijze en de inhoud van het nieuwe Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning onder voorwaarde dat de volgende elementen bij de inrichting, monitoring en evaluatie van het fonds herkenbaar worden meegenomen:

- partnership tussen de verschillende overheden (rijk, provincies en gemeenten);
- aandacht voor kleinschaligheid en het functioneren in de regio;
- meerwaarde voor provincies;

De besluitvorming tot overheveling vindt uiteraard plaats per individuele provincie, maar ik ben ingenomen met de uitgesproken instemming met het fonds.

Overigens zijn - in reactie op een vraag van D66 - gemeenten primair verantwoordelijk voor de programmeringsbudgetten van accommodaties.

Ik hoop dat het fonds ook voor gemeenten een stimulans zal zijn om de komende jaren meer te investeren in de culturele ambities van hun podia. Gemeenten realiseren overigens forse inspanningen bij de bouw van accommodaties. Om deze accommodaties goed tot bloei te brengen is het van belang dat programmeurs beschikken over de middelen voor een avontuurlijke en aantrekkelijke programmering.

3. Subsidieregeling, in het bijzonder de positie van kleinschalige podia daarbinnen

Verschillende fracties (VVD, D66, CDA en PvdA) stellen vragen over de subsidieregeling van het nieuwe fonds. In de vraagstelling klinkt met name de zorg door voor de noodzakelijke toegankelijkheid en variëteit in de regeling, in het bijzonder ten behoeve van de kleinschalige podia.

In de inleiding bij de beantwoording heb ik ook van mijn kant benadrukt dat de inrichting van het fonds niet ten koste moet gaan van het kleinschalige circuit. Daarvoor zijn ook de nodige 'checks and balances' ingebouwd, zoals de extra beschikbare middelen, de samenwerking met Fonds voor de

Podiumkunsten als ook de nadruk die de Raad voor Cultuur, de heer Haks en de provincies op de positie van de kleinschalige podia hebben gelegd.

Voor de kleine podia biedt het fonds de mogelijkheid tot marketing- en uitkoopsubsidies voor het programmeren van het complexe podiumkunstenaanbod. Om de onderlinge samenwerking tussen podia te bevorderen, kent het fonds na de overgangperiode in principe geen aanvragen van individuele podia toe. In het concept-beleidsplan van de heer Haks wordt echter gewezen op de verschillen in schaalgrootte tussen podia. Zo is er door hem op gewezen dat het met name kleine podia veelal ontbreekt aan tijd en expertise om meerjarige contracten met andere podia en aanbieders af te sluiten. In de subsidieregeling van het fonds dient met deze omstandigheid dan ook rekening te worden gehouden. Waar het gaat om de voorwaarde tot samenwerking zullen aan de kleinere podia iets lichtere eisen dienen te worden gesteld dan aan de grotere podia. Ook met behoud van het principe van één regeling kan er dan een goede weging plaatsvinden van de aanvragen van kleinschalige podia. Wel zal het ook bij de kleinere podia dienen te gaan om aanvragen van meerdere podia waarin voornemens ten aanzien van de programmering en de marketing zijn vastgelegd. Consultants kunnen met name de kleine podia stimuleren bij het opstellen van goede aanvragen.

In antwoord op vragen hierover van de PvdA wil ik toelichten dat de ondersteuning door het fonds uitgaat van een periode van maximaal drie jaar. Verwacht mag worden dat een toegekende aanvraag binnen die periode tot effecten leidt voor de deelnemende podia: in termen van versterking van de kwaliteit van de programmering en in termen van publieksbereik. Dat leidt tot meer inkomsten voor het podium voor een bepaalde categorie aanbod en naar verwachting ook tot een steviger positie in de gemeentelijke infrastructuur.

In die zin kan er sprake zijn van een afname in de subsidieafhankelijkheid van het fonds. De beperking tot drie jaar neemt overigens niet weg dat podia meerdere plannen tegelijk of opeenvolgend kunnen indienen bij het fonds en toegekend kunnen krijgen. Op die manier kan het fonds er aan bijdragen dat er meer ruimte voor nieuw podiumkunstaanbod ontstaat.

In de brief van 5 juli heb ik de doelstelling van het rapport Haks dat het fonds "waar mogelijk een bijdrage moet leveren aan het verbeteren van de inkomens en rechtspositie van podiumkunstenaars" niet overgenomen. Primaire doelstellingen van het fonds zijn voor mij de versterking van de programmering en het vergroten en verbreden van het publieksbereik. Ik acht het - in antwoord op vragen van de

PvdA - echter tegelijk waarschijnlijk dat de ondersteuning van het fonds leidt tot de genoemde verbetering van de inkomenspositie van de aanbieders van podiumkunsten, aangezien de ondersteuning van plannen door het fonds aan podia de mogelijkheid geeft om reële uitkoopsommen te bieden, waarbij - indien van toepassing - de cao-norm gehanteerd wordt. In de vorm van monitoring zouden deze effecten kunnen worden beoordeeld en zodoende ook aanleiding kunnen geven tot betere afspraken tussen podia en aanbieders over gages.

De fractie van D66 vindt dat in het concept-beleidsplan het marketingaspect onderbelicht is gebleven. Het is echter de bedoeling dat dit aspect veel aandacht krijgt. Een aanmerking op de huidige praktijk van de podiumondersteuning was vaak dat in regelingen geen relatie werd gelegd met het publieksbereik. Bovendien is juist de doelstelling van het fonds om enerzijds de kwaliteit van de programmering te bevorderen, maar tevens te stimuleren dat voor deze programmering een groter en gevarieerde publiek wordt bereikt. In de ontwerp-subsidieregeling is daarom het accent gelegd op meerjarige samenwerking tussen podia en aanbieders zodat gezamenlijk kan worden gewerkt aan het realiseren van marketingdoelstellingen. In de subsidieregeling staat het verstrekken van marketingsubsidies ook expliciet vermeld. De opmerking van D66 neem ik echter wel ter harte. De intentie om marketingplannen te ondersteunen zal in de profilering van het fonds duidelijk naar voren dienen te komen.

Eveneens in antwoord op D66 wil ik melden dat subsidies van het fonds zeker niet alleen bedoeld zijn voor producties die al van overheidswege subsidie ontvangen. Binnen de door podia in te dienen plannen dient zeker ook ruimte te zijn voor het ongesubsidieerde aanbod.

4. Consulentfuncties

De fracties van PvdA, VVD, CDA en D66 stellen vragen ten aanzien van de invulling van de consulentfuncties.

De PvdA vraagt zich af of de voorgestelde structuur - één fonds met daarnaast genre-instituten en consulenten - voldoende helder is. Kritiek op de bestaande situatie bestond echter juist uit het weinig transparante complex van uiteenlopende regelingen en een vermenging van subsidie- en adviestaken. Die beide taken dienen in de nieuwe structuur op een zuivere manier gescheiden te worden. Voor wat betreft de subsidieverstrekking beoog ik door de inrichting van één loket

een zo transparant mogelijke procedure. Tegelijk is er vanuit vele veldorganisaties en ook vanuit de Raad voor Cultuur gepleit voor behoud van het fijnmazige netwerk van ondersteuning van podia en daarbij behorende deskundigheden in ons land. De door de heer Haks aanbevolen consultantfuncties dragen hieraan bij. In de komende periode wil ik de toedeling van deze functies in overleg met het veld nader uitwerken. Uitgangspunt is daarbij dat consultantfuncties zoveel mogelijk binnen bestaande genre-instituten dienen te worden uitgeoefend. Ik ben geen voorstander van een vergaande versnippering van deze functie over deeldisciplines.

Het CDA herinnert mij er aan dat ik steeds heb aangegeven dat expertise die is opgebouwd niet verloren mag gaan. Zij vraagt mij of in het nu voorliggende plan dit voldoende gewaarborgd is. De VVD en D66 vragen mij naar de consequenties voor de taakuitoefening van de huidige instanties van het gebruik van € 2.042.011 (f 4,5 miljoen) voor het nieuwe fonds van hun bestaande middelen.

Zoals toegelicht in de brief van 5 juli leidt deze overheveling ertoe dat met ingang van 2002 de subsidierelatie met het Nederlands Impresariaat en Muziek en Theater Netwerk wordt beëindigd. De werkzaamheden op het gebied van de kamermuziek krijgen een nieuwe vorm binnen een aparte genre-instituut voor deze sector dat zich zal richten op de versterking en ontwikkeling van de kamermuziek, het instrumenteren van podia en het toenemen van de publieke belangstelling.

De Raad voor Cultuur heeft positief geadviseerd over het initiatief. Een deel van het personeel van het Nederlands Impresariaat gaat over naar het nieuwe instituut; op een ander deel zal een beroep worden gedaan in het kader van de helpdesk voor het nieuwe fonds ten behoeve van het overgangsseizoen 2002-2003. Waar van toepassing wordt voor personeelsleden voorzien in een zorgvuldig sociaal plan.

Met Muziek en Theater Netwerk zijn afspraken gemaakt over een goede afwikkeling van het seizoen 2001-2002. Het ligt in de bedoeling dat in het overgangsseizoen 2002-2003 zoveel mogelijk de huidige regelingen nog voor één seizoen worden gehandhaafd, waarbij de financiële handling reeds door het nieuwe fonds wordt verricht. Op grond van recent overleg ga ik er daarnaast vanuit dat met het bestuur van Muziek en Theater Netwerk goede afspraken kunnen worden gemaakt over de wijze waarop vanuit MTN kan worden bijgedragen aan de voorbereiding van het seizoen 2002-2003, in samenhang met de besluitvorming over de consultants voor theater, jeugdtheater en dans.

D66 vraagt mij in dit verband om een reactie op het feit dat door de korting op de subsidie aan het Theater Instituut Nederland de ondersteuning van professionals dreigt weg te vallen. Zij wil de verzekering dat de betreffende functies voor de theatersector behouden blijven. Het is niet zo dat met de reorganisatie van het Theater Instituut deze ondersteuning volledig is weggefallen, maar zij is in capaciteit wel aanzienlijk teruggenomen. Een uitbreiding van de capaciteit is alleen te realiseren op basis van aanvullende middelen. Het zeer kritische advies van de Raad voor Cultuur over de uitoefening van de bedoelde functies door het TIN in de afgelopen cultuurnota-periode noopt mij tegelijk er toe de functies van onderzoek, deskundigheidsbevordering en internationalisering elk op hun eigen merites te beoordelen. Het huidige TIN heeft voor het professionele veld nog steeds veel te bieden. Ik zie goede mogelijkheden om met het TIN het gesprek aan te gaan over de onderbrenging van de door de heer Haks aanbevolen consulentfuncties Theater, Jeugdtheater en Dans. Deze consulenten krijgen een informatie-, advies- en promotiefunctie ten aanzien van het kleinschalige aanbod. Ik wil de budgettaire ruimte bieden om drie van deze functionarissen aan te stellen, waarbij elk van deze consulenten een landsdeel tot zijn aandachtsgebied zal rekenen.

Voor het Nationaal Popinstituut geldt dat gedurende de lopende Cultuurnota-periode zij de uitvoering voor haar rekening blijft nemen, waarbij voortaan de toewijzing van middelen aan het instituut via het nieuwe fonds zal verlopen. Ook met Gaudeamus zijn inmiddels afspraken gemaakt voor het overgangsseizoen 2002-2003. Beide instituten blijven verder functioneren als genre-instituten voor respectievelijk popmuziek en nieuwe muziek.

5. Juridische aspecten

Mijn brief van 5 juli 2001 is tevens bedoeld als aanmelding bij de beide Kamers der Staten-Generaal van de oprichting van een stichting als bedoeld in art.9 van de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid. Dit artikel machtigt mij om een privaatrechtelijke stichting op te richten die subsidies verstrekt. De fracties van PvdA en CDA hebben een aantal vragen gesteld die zich concentreren op het punt waarom ik voor de oprichting van het nieuwe fonds niet heb gekozen voor een traject op grond van de Comptabiliteitswet. Het CDA vraagt zich daarbij in het bijzonder af of dit traject alleen gekozen is vanwege de beperktere informatie noodzaak richting kamer. De PvdA vraagt zich onder meer af of de instelling van het nieuwe

fonds wel voldoet aan de binnenkort te behandelen kaderwet ZBO's en wil weten of de Wet op het specifiek cultuurbeleid niet met artikel 9 van de Comptabiliteitswet in overeenstemming moet worden gebracht.

Ten aanzien van de vragen geef ik de volgende toelichting:

Onlangs is aan de kamer de nota naar aanleiding van het verslag Kaderwet ZBO's uitgebracht (KII, 2000/2001 27426, nr. 5). Daarbij is een bijlage meegestuurd, met alle ZBO's, die onder de werking van de kaderwet gebracht kunnen en moeten worden, en die in het project aanpassingswetgeving aan de orde komen. Wanneer instellingen nu nog niet aan alle eisen voldoen, dan geeft de aanpassingswetgeving de gelegenheid dat alsnog recht te zetten. De cultuurfondsen, opgericht op grond van de Wet op het specifiek cultuurbeleid figureren in dat overzicht. Cultuurfondsen zijn bekleed met openbaar gezag (om subsidies te kunnen verstrekken), en zijn privaatrechtelijk vorm gegeven.

In de genoemde nota naar aanleiding van het verslag heeft de regering verklaard dat zij een voorkeur heeft voor de publiekrechtelijke vorm, maar dat in sommige gevallen de privaatrechtelijke vorm van ZBO's ook mogelijk moet zijn. In de nota heeft de regering aangegeven dat het niet de bedoeling is om bij de gelegenheid van deze Kaderwet de individuele keuzen die in dit opzicht in het verleden zijn gemaakt alle opnieuw ter discussie te stellen (pag. 5 van de nota n.a.v. het Verslag).

De Wet op het specifiek cultuurbeleid geeft, in artikel 9, de Minister een permanente wettelijke machtiging tot oprichting of medeoprichting van privaatrechtelijke rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid, die tot doel hebben de bevordering van het instandhouden, ontwikkelen, sociaal en geografisch spreiden of anderszins verbreiden van een of meer cultuuruitingen, door daartoe financiële bijdragen ter beschikking te stellen. Belangrijke criteria voor fondsvorming zijn: een substantieel aantal subsidiebeslissingen waarmee een substantieel bedrag is gemoeid, bedoeld voor projectmatige incidentele activiteiten, waarbij een directe politieke sturing en verantwoording niet aan de orde zijn, omdat het vooral om inhoudelijke beslissingen gaat.

De privaatrechtelijke rechtsvorm waarbij in het geval van de cultuurfondsen voor is gekozen, is historisch bepaald. Om redenen van uniformiteit en efficiëntie is die rechtsvorm door de jaren heen gehandhaafd. Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet op het specifiek cultuurbeleid is de privaatrechtelijke status van de fondsen ook uitgebreid aan de

orde geweest. In het debat is verwezen naar de totstandkoming van een voorganger van deze wet, de Fondsenwet scheppende kunsten, die een vergelijkbare bevoegdheid voor de minister, maar dan op een smaller cultuurgebied in het leven had geroepen. De wetgever heeft dit systeem met de vaststelling van de Wet op het specifiek cultuurbeleid bekrachtigd en het toepassingsgebied bovendien uitgebreid tot het gehele cultuurveld. De Kaderwet ZBO's heeft niet de ambitie die keuzen ter discussie te stellen.

Verder is een belangrijke reden om voor de procedure via de Wet op het specifiek cultuurbeleid te kiezen in plaats van de Comptabiliteitswet de volgende. De stichtingen (Fondsen) die op grond van artikel 9 van de WSC zijn opgericht zijn bestuursorganen die de taak hebben subsidiereglementen op te stellen en die de bevoegdheid hebben subsidies te verlenen bij beschikking. Stichtingen die op grond van de Comptabiliteitswet worden opgericht kunnen niet met openbaar gezag bekleed worden. Het zijn derhalve geen bestuursorganen en ze kunnen geen beschikkingen afgeven. Op dit punt is er dus een groot verschil tussen de beide mogelijkheden.

Het antwoord op de vraag waarom de minister niet heeft gekozen voor de Comptabiliteitswet is er verder in gelegen dat de laatste wet bij uitstek het instrument is voor het cultuurbeleid, waarin de specifieke bevoegdheden voor de minister op dit terrein zijn vastgelegd. Een van die bevoegdheden is het oprichten van stichtingen ter bevordering van cultuuruitingen. De minister hoeft hiervoor dus niet de algemene bevoegdheid, neergelegd in de Comptabiliteitswet te gebruiken. De Wet op het specifiek cultuurbeleid schrijft voor dat de minister niet eerder overgaat tot de oprichting van een rechtspersoon dan nadat de beide kamers zijn geïnformeerd, onder overlegging van de concept-statuten. De Wet op het specifiek cultuurbeleid kent overigens een informatieplicht richting de Tweede Kamer die vergelijkbaar is met die van de Comptabiliteitswet (artikel 29). De route via de Comptabiliteitswet beoogt dat de Kamer in het uiterste geval de weg van wetgeving kan kiezen voor de oprichting van een stichting. In het geval van de Wet op het specifiek cultuurbeleid is die bevoegdheid permanent neergelegd in de wet.

6. Invoeringstermijn en overgangsregeling

De fracties van PvdA en CDA vragen zich af hoe het tijdspad nu

verloopt, nu er in september nog geen duidelijkheid is gegeven over de regelingen 2002-2003.

Ten behoeve van het seizoen 2002-2003 zal voor de kleinschalige podia de overgangsregeling van kracht zijn. Hierdoor krijgen de podia, die gebruik maken van de huidige regelingen, de kans om mee te bewegen in de nieuwe situatie. Dit is met name voor de kleinschalige podia van evident belang in verband met de grote afhankelijkheid van de huidige subsidies.

Momenteel treft de heer Haks op mijn verzoek de noodzakelijke voorbereidingen hiervoor. Deze voorbereidingen vinden plaats in goed overleg met de diverse betrokken partijen. Concreet moet de regeling er op neerkomen dat voor het seizoen 2002-2003 op het gebied van kamermuziek, jazz, kleinschalig theater, dans en jeugdtheater de huidige regelingen zoveel mogelijk gehandhaafd blijven.

Voor de uitvoering van de overgangsregeling is voorzien dat voor de pop en de nieuwe muziek het Nationaal Popinstituut en Gaudeamus belast zullen worden met de uitvoering. Voor de overige disciplines wordt onder verantwoordelijkheid van het nieuwe fonds een helpdesk ingericht die voor wat betreft de kamermuziek

en jazz bemand zou dienen te worden door personeel van het Nederlands Impresariaat. Ik heb hiervoor al aangegeven dat op grond van recent overleg er ook met het bestuur van Muziek en Theater Netwerk goede afspraken kunnen worden gemaakt over de wijze waarop vanuit MTN kan worden bijgedragen aan de voorbereiding van het seizoen 2002-2003, in samenhang met de besluitvorming over de consultants voor theater, jeugdtheater en dans.

Na instemming van de kamer met oprichting van het fonds zal het fonds alsmede de overgangsregeling zo snel mogelijk worden ingesteld. Daarmee zou de vertraging in de bekendmaking van de overgangsregeling overzienbaar kunnen zijn. Tevens streef ik na oprichting van het fonds naar een snelle benoeming van een werkbestuur en daarna een directeur. Ik ben mij bewust van de korte termijnen waarop de zaken geregeld dienen te worden. Ik zal mij inzetten om eventuele vertragingen tot een minimum te beperken.

In de vervolgfase liggen er voor de kleinschalige podia bij het nieuwe fonds eerder mogelijkheden dan bedreigingen. Daar waar de kleinschalige podia in de huidige regelingen veelal slechts subsidies krijgen voor programmeringsgelden, gaat het fonds tevens geld beschikbaar stellen voor marketinginitiatieven. In deze nieuwe situatie kunnen ook de kleinschalige podia een sprong maken naar meer publiek, meer

recette-inkomsten en, op termijn, een meer professionele bedrijfsvoering.

7. Monitoring en evaluatie

D66 vraagt op welke wijze is voorzien in monitoring en evaluatie. De PvdA vraagt of ik bereid ben de door de heer Haks voorgestelde jaarlijkse monitoring in het bijzonder voor het kleinschalig aanbod te doen en bij een nadelig effect voor de kleinschalige podia de regelingen te herzien.

Zoals ik heb vermeld in de Memorie van Toelichting bij de meerjarenbegroting 2002 zal de monitoring/evaluatie in samenspraak met het (op te richten) fonds plaatsvinden (zie blz 226). Het is mijn bedoeling dat de monitoring jaarlijks zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens genereert over de effecten van het beleid van het fonds. In het concept-beleidsplan van het fonds staat reeds vermeld dat het fonds deze monitoring ook wil en waar noodzakelijk regelingen zal aanpassen. De beoogde effecten van het fonds zijn een versterking van de programmering en marketing van de podia die leidt tot een verruiming en verbreding van het publieksbereik. Er is met andere woorden sprake van een complex van doelstellingen waarbij - in antwoord op vragen van D66 hierover - ook voor mij vaststaat dat afname door een groot publiek nooit een absolute voorwaarde dient te zijn voor subsidiëring, wanneer het een kwalitatief hoogstaande productie betreft. Het complex van doelstellingen dient dan ook in relatieve samenhang gemonitord te worden, waarbij ik toezeg dat waar nadelige effecten zouden blijken voor de afname van het kleinschalig aanbod, ik het fonds zal vragen de regeling bij te stellen. Voor dergelijke effecten ben ik echter niet zo bevreesd, nu er in de vrije ruimte van het fonds en via de interregeling aanzienlijk meer middelen voor de kleinschalige podia beschikbaar komen. Ik zal de kamer nader informeren zodra het fonds en het ministerie tot overeenstemming zijn gekomen over het monitoringsprogramma.

Slot

Met het bovenstaande hoop ik te hebben voorzien in de behoefte aan meer informatie en toelichting bij de leden van de kamer. De inrichting van het nieuwe fonds betekent in mijn ogen een stimulans tot samenwerking op vele niveaus: tussen disciplines onderling, tussen podia en aanbieders, tussen programmeurs en marketeers en ten slotte tussen de drie overheidslagen. Het is mijn streven dat deze samenwerking leidt tot duurzame effecten: ten gunste van de culturele ambities van podia en aanbieders én ten gunste van de publieke belangstelling

daarvoor. De kwaliteit van het aanbod op onze podia verdient het om in al zijn verscheidenheid veel gezien te worden.

de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(dr. F. van der Ploeg)